

Rapportage SchuldHulpMaatje Oldambt 2023

Leeswijzer:

Dit document bestaat uit twee deeldocumenten:

1. Het overzicht van de activiteiten van SchuldHulpMaatje Oldambt, gedaan in 2023. Het begint met het hoofdstuk conclusies, aandachtspunten en aanbevelingen. Er wordt o.m. stil gestaan bij de regionale achtergrond van het project, de fondsen en de rol en positie van de gemeente Oldambt en de cijfers en ontwikkelingen tijdens de verslagperiode.
2. De inhoudelijke doelstellingen voor het projectjaar 2024

1. Conclusies, aandachtspunten en aanbevelingen.

SchuldHulpMaatje Oldambt is eind 2018 als vrijwillige schuldhulpverleningsorganisatie van start gegaan in de gemeente Oldambt en heeft zich ontwikkeld tot een perspectiefrijk project in onze gemeente.

Het belangrijkste doel is: het uitvoeren van hulpverlening/coaching aan mensen/hulpvragers met (problematische) schulden in onze gemeente en voor mensen die dreigen buiten de beroepsmatige schuldhulpverlening te vallen. De doelgroep eerder bereiken en beter te helpen.

Ze investeert daarbij op de 3 niveaus: bestuurlijk, de dienstverlening en de ondersteunende voorwaarden te weten personeel, financiën en methodieontwikkeling/knowhow.

a) De uitvoering:

Lokale samenwerking: steeds meer hulpvragers en instellingen vinden de weg naar SchuldHulpMaatje Oldambt.

Deze ontwikkeling komt voort uit de goede samenwerking en afstemming met de lokale organisaties die op het terrein van de schuldhulpverlening actief zijn. Korte lijntjes.

Er bestond tot 2022 een tweewekelijks cliëntenoverleg tussen Humanitas, Leger des Heils, Voedselbank/Azzur, SchuldHulpMaatje, de Volkskredietbank en de welzijnsorganisatie Sociaal Werk Oldambt. (SWO)

De Alliantie Vrijwillige SchuldHulpVerlening heeft STAP ontwikkeld, een laagdrempelige digitale en fysieke toegang tot de schuldhulpverlening. De Voedselbank heeft zich daaruit teruggetrokken. Volkskredietbank en SWO ondersteunen STAP

Cliënten/hulpvragers: de meeste hulpvragers melden zich telefonisch bij SchuldHulpMaatje of per mail. Daarnaast verwijst STAP de hulpvrager in bepaalde gevallen. Soms komen mensen binnen op ons kantoor aan de Venne.

Ook hulpverleningsorganisaties weten de weg naar onze organisatie te vinden.

Aandachtspunt 1:

Er zijn relatief weinig jongeren die zich aanmelden bij SchuldHulpMaatje. Dit beeld is ook te zien bij andere organisaties. Schuldenproblematiek bij jongeren vraagt een specifieke aanpak. Het blijkt moeilijk om jongeren te bereiken. Ook om in gesprek te blijven met jongeren over de aanpak van schulden blijkt ingewikkeld.

SchuldHulpMaatje Nederland heeft voor jongeren de methodiek Money Fit ontwikkeld.

Het is aan de gemeente om zich op deze aanpak te abonneren.

Op gemeentelijk niveau zijn initiatieven genomen om de schuldenproblematiek bij jongeren aan te pakken. Zowel uitvoerend als preventief.

Vanuit SchuldHulpMaatje Oldambt willen we graag aansluiten bij lokale initiatieven. In 2023 hebben we initiatief genomen om de schuldhulpverlening aan jongeren lokaal vorm te geven.

Er zijn hiervoor contacten gelegd met de Volkskredietbank en het lokaal jongerenwerk. Dit overleg heeft helaas niet geleid tot een specifieke lokale aanpak.

We hebben 10 maatjes die opgeleid zijn voor SchuldHulpMaatje Jong/Money Fit.

Aandachtspunt 2:

Bij veel hulpvragers komen problemen op één of meerdere leefgebieden voor. Zoveel mogelijk worden beroepsmatige verwijzers van instellingen betrokken bij het oplossen van het (integraal) probleem.

Toenemende (grote) problemen doen zich voor bij de zogenaamde nieuwkomers bij de vrijwillige schuldhulpverlening. Dit verdient blijvende aandacht.

Aandachtspunt 3.

Sinds de invoering van STAP blijkt dat SWO hun cliënten verwijzen naar STAP. Het blijkt nu dat SWO geen aanbod meer heeft wat betreft financiële hulpverlening. Dat betekent dat Humanitas en SchuldHulpMaatje verantwoordelijk zijn voor de schuldhulpverlening in de gemeente Oldambt. Het Leger des Heils doet geen schuldhulpverlening meer.

Deze ontwikkeling is voor AVS onwenselijk. Immers, vrijwilligersorganisaties zijn ondersteunend aan de beroepsorganisaties. Ze zijn zelf geen systeempartij.

Herijking van de inrichting van het sociaal domein is noodzakelijk.

De voorwaarden voor de uitvoering: personeel, financiën, gebouwen en knowhow.

Personeel:

De organisatie heeft de beschikking over een betaalde coördinator voor 20 uur per week.

Aandachtspunt: Gezien o.m. het toenemend aantal, soms zeer complexe, aanmeldingen van hulpvragers is uitbreiding van betaalde coördinatie uren noodzakelijk naar minimaal 32 uur.

De financiën hiervoor ontbreken echter.

Het bestuur van SchuldHulpMaatje kiest voor een betaalde coördinator vanwege de toename van het aantal hulpvragers en de veelheid en complexiteit van de hulpvragen in de gemeente.

Financiën: We zijn als organisatie blij dat de gemeente Oldambt uiteindelijk toch heeft besloten om onze organisatie te subsidiëren. Toch is de financiële bijdrage van de gemeente volstrekt onvoldoende om de organisatie financieel draaiende te houden binnen de gestelde doelen. De subsidie is gehalveerd en het voortbestaan van onze organisatie is bij ongewijzigde omstandigheden uiterst onzeker.

Daarnaast hebben we intensief contact met de lokale kerken over samenwerking.

Gebouw:

SchuldHulpMaatje houdt kantoor aan de Venne 135 in Winschoten.

Knowhow: De methodiek.

Bestuur, maatjes en coördinatoren zijn van mening dat de methodiek van SchuldHulpMaatje Nederland werkt. Belangrijk in dezen is het vasthouden en borgen van de kwaliteit door het volgen van modules, e-learning, bijwonen van intervisies, bezoeken van maatjesavonden en de begeleiding door de 6 coördinatoren en hercertificering door SchuldHulpMaatje Nederland.

SchuldHulpMaatje werkt aan de zelfstandigheid van mensen door in te zetten op gedragsverandering bij de hulpvragers.

Het inzetten van maatjes betekent dat er alle aandacht en tijd is voor de hulpvrager. Dat maakt het verschil met de beperkte tijd en menskracht die de beroepsorganisaties kunnen inzetten.

Ook is er aandacht voor de nazorg. Dit aspect wordt bij de beroepsorganisaties vaak onvoldoende belicht vanwege het gebrek aan middelen. De periode van nazorg wordt bepaald door de hulpvrager en het maatje. Ook wordt gezocht naar organisaties die een aanbod hebben in het kader van nazorg. We zijn dan ook erg blij met de komst van Hip Helpt in onze gemeente.

Goede nazorg als voorzorg om niet weer opnieuw in de schulden te komen!!

b) Armoede in de regio, in de gemeente Oldambt.

De regio Oost Groningen kent van oudsher veel problematiek als gevolg van geografisch isolement en sociale, economische en onderwijsachterstanden. Dit raakt niet alleen volwassenen maar ook jongeren. Gemeenten in de regio geven aan dat er relatief veel jongeren en volwassenen zijn die vanwege complexe leefsituaties problemen hebben. De problemen zijn vaak transgeneratieel. Er is gebrek aan passend werk. Er is armoede. De Rijksuniversiteit Groningen doet interessant onderzoek naar de generatiearmoede in Oost Groningen. (Sanne Visser) De eerste resultaten zijn gepubliceerd.

c) Fondswerving.

In november 2022 hebben we als een van de drie partners binnen de AVS een aanvraag ingediend bij het Oranje Fonds /Nationale Nederlanden voor deelname aan het programma Samen Sterker tegen Armoede. Landelijk hebben zich 46 projecten aangemeld. Het Oranje Fonds heeft uiteindelijk 5 projecten genomineerd, waaronder de AVS in de gemeente Oldambt. Het programma is gestart op 1 juli 2023.

Er is een Plan van Aanpak geschreven met daarin 12 opgaves die de AVS wil uitvoeren, te weten

1. **Armoede-interventie naast schuldbinterventie. Interventies moeten leiden tot een positieverbetering van de burger.** Hierbij zoeken we samenwerking met de gemeente Oldambt - die de Doorbraakmethode ontwikkelt -, SWO (Sociaal Werk Oldambt) en de VKB. (Volkskredietbank NO Groningen) Verder onderzoeken we de mogelijkheden van het stress-sensitief werken. Naast het bieden van hulpverlening (curatief) is het bieden van positieverbetering van de hulpvragers een belangrijk doel van deze opgave.
2. **De doelgroep betrekken bij armoedebeleid. "Van loket naar straat vice versa".** Hoe kunnen de hulpverleningsorganisaties de hulpvragers beter betrekken bij het oplossen van hun vragen. Ervaringsdeskundigen geven aan dat (beroeps)organisaties vaak niet goed op de hoogte zijn van de leefwereld van de hulpvragers. In deze opgave is het contact leggen met ervaringsdeskundigen en het contact leggen met buurt- en wijkteams een belangrijke taak.
3. **Bereik inwoners vergroten en bewoners eerder bereiken.** In de praktijk blijken voorzieningen als Geldfit, VoorzieningenWijzer en Vroegsignalering goed te werken als middel om mensen met financiële problemen te bereiken. In deze opgave wordt ingezoomd op de huidige praktijk in de gemeente Oldambt en onderzocht hoe met deze instrumenten de doelgroep eerder kan worden bereikt.
4. **Verstevigen en versterken van vrijwilligers binnen STAP en binnen de Alliantiepartners Vrijwillige Schuldhulpverlening (AVS)**
5. **Boeien en binden van vrijwilligers, een geëigende aanpak en methodiek.** Beide opgaves overlappen elkaar en zijn gericht op het ontwikkelen van vrijwilligersbeleid bij zowel STAP als de aangesloten AVS-partners. Gemotiveerde en betrokken vrijwilligers zijn de basis van de AVS-organisaties. Het ontwikkelen van een methode om vrijwilligers binnen de organisaties betrokken en gemotiveerd te houden is het doel van deze opgave.

6. Het gebruik van inkomensondersteunende voorzieningen stimuleren.

Het is bekend dat veel mensen door onbekendheid geen gebruik maken van allerlei inkomensondersteunende voorzieningen. In deze opgave gaan we – samen met SWO- met name aan de slag met de VoorzieningenWijzer en Potjes- check om mensen te bereiken die geen gebruik maken van de aangeboden voorzieningen.

Hoe zien de gemeentelijke regelingen in de gemeente Oldambt eruit?

7. Samenwerking en visievorming met alle organisaties in de gemeente Oldambt inzake armoedebeleid. Uitbreiding van lokale Alliantie. Tegengaan van versnippering.

Hoewel er wel samengewerkt wordt in Oldambt op het gebied van armoedebeleid kan het beter. Er is sprake van een kloof tussen de overheid en de burger. Samen met andere vrijwilligersorganisaties, de beroepsorganisaties en bedrijven in de regio gaan we in deze opgave op zoek naar meer samenwerking. Wat is de rol van de lokale vrijwillige schuldhulpverlening?

8. Herijking van de inrichting van het lokaal domein wat betreft armoedebeleid. De relatie tussen vrijwilligersorganisaties en beroepsorganisaties.

STAP en de aangesloten AVS-partners verzorgen de schuldhulpverlening in de gemeente Oldambt met als professionele organisatie de VKB op de achtergrond. In deze opgave wordt onderzocht hoe de positie van de vrijwillige schuldhulpverleningsorganisaties een andere wordt dan de huidige. Vrijwilligersorganisaties dienen ondersteunend te zijn aan de professionele organisaties. Ze zijn geen systeemorganisatie.

9. Het ontwikkelen van Interactieve Video.

Een deel van onze doelgroep heeft moeite met het opnemen van informatie via teksten. In de opgave 'ontwikkelen van interactieve video' gaan we met deze nieuwe vorm van filmpjes testen of en hoe de doelgroep hier mee om gaat en of dit werkt om informatie toegankelijker te maken.

10. Het ontwikkelen van en zoeken naar nieuwe en vernieuwende activiteiten. Nieuw elan en creativiteit.

Als één van de projecten van het Oranjefonds kunnen we kennismaken met andere projecten en ideeën opdoen van nieuwe werkvormen en methodes.

11. Meten is weten. Wat is de impact van STAP.

Deze opgave richt zich op het ontwikkelen van een goed registratiesysteem met de mogelijkheid eenvoudig managementinformatie te genereren. Dat is nodig omdat 'harde' informatie veel informatie oplevert (aantallen, soort problematiek etc.)

Dit geldt voor zowel STAP als mogelijk ook voor de aangesloten organisaties.

Behalve de 'harde' informatie is er op initiatief van de gemeente een monitorings-traject gestart om ook de lange termijneffecten te kunnen meten.

12. Ideeënbus.

Samengevat in thema's:

Armoede /schuldenbeleid:

1. Wat: Armoede interventie i.p.v. schuldbetere interventie. Interventies moeten leiden tot positieverbetering van de inwoner.
2. Hoe: Herijking van de inrichting van het lokaal domein wat betreft armoedebeleid. (relatie vrijwilligers – beroepskrachten)
3. Meten is weten, wat is de impact van Stap/vrijwillige schuldhulpverlening.
4. De doelgroep betrekken bij armoedebeleid.
5. Samenwerking, alliantie- en visievorming met alle betrokken organisaties.

Hulp en regelingen:

1. Preventie: Bereik inwoners vergroten en bewoners eerder bereiken.
2. Het gebruik van inkomensondersteunende voorzieningen stimuleren

Professionaliseren van vrijwilligers(organisaties):

1. Versterken en versterken van vrijwilligers binnen STAP en AVS.
2. Boeien en binden van vrijwilligers.

Innovatie:

d) De gemeente Oldambt en financiën.

Voor 2023 mochten we een bedrag van € 17.000 van de gemeente Oldambt ontvangen.

De gemeente Oldambt heeft zwaar bezuinigd op het armoedebeleid in de gemeente Oldambt. Begin november 2020 heeft de gemeenteraad de zwaar uitgekilde begroting voor 2021 aangenomen. Ook op de vrijwillige schuldhulpverlening is fors bezuinigd.

Voor 2022 was subsidie van € 48.500,00 begroot. Een verhoging mede vanwege de wens en noodzaak om het aantal beroepsmatige uren te verhogen naar 24.

Het is vreemd en onbegrijpelijk te moeten constateren dat de gemeente in bestuurlijke en ambtelijke contacten aangeeft het werk erg belangrijk te vinden maar toch de bezuinigingen voorlopig handhaaft.

Ook de wens van de gemeente om de centrale toegang STAP te starten staat wat ons betreft haaks op het subsidiebeleid. De voorkant van de toegang wordt gefinancierd, de follow-up, de achterkant kan financieel niet rondkomen en zal moeten afschalen bij ongewijzigd beleid.

Voor de duurzame financiering van SchuldHulpMaatje Oldambt zijn er in het verslag jaar volop ambtelijke en bestuurlijke gesprekken gevoerd.

e) De ontwikkelingen van het project in grote lijnen.

De maatjes:

Op 31 december 2023 waren er 42 maatjes/ vrijwilligers inzetbaar.

Er zijn 6 coördinatoren.

Er is 1 beroepskracht voor 20 uur per week.

De lokale samenwerking:

SchuldHulpMaatje Oldambt is lid van de landelijke Vereniging SchuldHulpMaatje Nederland. Uitvoerend hebben we bepaald niet stil gezeten wat betreft de ontwikkeling van de lokale samenwerking. De lokale schuldhulpverlening bestaat uit de beroepsmatige gemeentelijke schuldhulpverlening van de Volkskredietbank Noord Oost Groningen en de vrijwillige schuldhulpverleningsorganisaties Leger des Heils, Humanitas en SchuldHulpMaatje Oldambt. (AVS: Alliantie Vrijwillige Schuldhulpverlening)

De grote welzijnsorganisatie Sociaal Werk Oldambt (SWO) biedt geen financiële hulpverlening aan. Ze is wel vindplaats en heeft vanuit de wettelijke taak van de gemeente een functie wat betreft de zogenaamde Nieuwkomers.

Ook in de voorliggende verslagperiode heeft SchuldHulpMaatje ingezet op de versteviging van de samenwerking met de gemeente Oldambt en lokale hulpverleners, vrijwilligersorganisaties en beroepsorganisaties.

De AVS Oldambt heeft het in september 2021 gestarte initiatief Centraal Geldloket in 2022 verder ontwikkeld en verstevigd.

Dit in samenwerking met SWO, de Volkskredietbank en de gemeente Oldambt.

De organisaties binnen AVS Oldambt zijn de dragers van het geldloket.

Alle deelnemende partijen vinden de realisatie van een centraal geldloket ontzettend belangrijk. Het is een laagdrempelige fysieke en digitale toegang tot de lokale schuldhulpverlening in de gemeente Oldambt.

Andere lokale partners:

Er zijn naast de Alliantiepartners op uitvoerend niveau contacten gelegd met o.a. de Wooncorporatie Acantus, de wijkagenten van de politie, gemeente Oldambt, Sociaal Werk Oldambt, Volkskredietbank en andere organisaties.

De hulpvragers:

Werving:

Ketenpartners worden geïnformeerd over de mogelijkheid om voor hun cliënten een maatje toegewezen te krijgen. Hulpvragers kunnen zich ook op eigen initiatief aanmelden.

Selectiecriteria hulpvragers:

In een intakegesprek met de coördinator wordt getoetst of de hulpvrager aan de criteria voldoet. De selectiecriteria voor de hulpvrager zijn:

- is gemotiveerd om in samenwerking met een maatje een haalbare doelstelling na te streven;
- heeft een niet al te grote of complexe hulpvraag of wordt ondersteund door professionele hulpverlening;
- is in staat om gemaakte afspraken na te komen en bereid hiervoor minimaal 1 dagdeel per week tijd vrij te maken.
- heeft behoefte aan praktische en sociale ondersteuning

Rapportage SchuldHulpMaatje 2023

Contra-indicaties kunnen zijn het ontbreken van de hulpvraag, gebrek aan motivatie bij de cliënt, een te complexe hulpvraag in combinatie met de afwezigheid van andere hulpverlening (te denken valt bijvoorbeeld aan verslavingsproblematiek en ernstige psychosociale problematiek) en illegaliteit. In de laatste twee gevallen worden om de cliënten eventueel naar de professionele hulpverlening begeleid

Cijfers koppelingen hulpvragers – maatjes:

Vanaf de start van het project tot eind 2023 zijn er 297 hulpvragers aangemeld. In 2023 waren er 85 lopende zaken.

Aantal geregistreerde contactmomenten in 2023: 1250

Aantal contacturen in 2023: 970 uur

Aantal coördinatie uren: 3960

f) Het lokale bedrijfsleven.

Wij hebben contact met personeelsfunctionarissen van bedrijven in de regio. Veelal familiebedrijven. We hebben uitgebreid gesproken over de mogelijkheden die SchuldHulpMaatje Oldambt heeft in de aanpak van (beginnende) schulden van werknemers binnen die bedrijven.

We hebben gesproken over de situatie van medewerkers met schulden en over de gevolgen op de werkvloer.

Ook is gesproken over de administratieve lasten voor het verwerken van loonbeslag, het extra ziekteverzuim, kans op diefstal/fraude, verzoeken voorschot salaris, mogelijke concentratieproblemen, stressgevoeligheid en de vraag om voorschot vakantiegeld of eindejaarsuitkering.

Er is bij bedrijven interesse om een samenwerking met SchuldHulpMaatje aan te gaan. SchuldHulpMaatje heeft de kennis in huis om afdelingschefs/leidinggevenden te trainen in het vroegtijdig signaleren van schulden bij werknemers.

Via het VNO NCW zijn er contacten met het bedrijfsleven om bedrijven verder te helpen in het vinden van organisaties die ingeschakeld kunnen bij het signaleren van financiële problemen bij hun werknemers. Ook bij bedrijven is het moeilijk om in contact te komen met hun werknemers bij schulden. Ook daar is de drempel hoog. Er wordt nagedacht over een laagdrempelige activiteit.

g) Communicatie:

SchuldHulpMaatje Oldambt heeft een verhaal te vertellen!!

We willen (nog meer) een herkenbare organisatie worden in de regio. Voor hulpvragers, aspirant maatjes, overheden en bedrijven.

2. Inhoudelijke doelstellingen voor het projectjaar 2024

We gaan uit van de drie volgende doelstellingen:

- a. Versterking en verduurzaming van het huidige samenwerkingsverband AVS ten behoeve van STAP. Welke entiteit is passend en voor de langere termijn gewenst en welke organisatiestructuur is daarvoor duurzaam. Kwaliteitsverbetering is gewenst op het gebied van strategisch niveau (bestuurlijk), tactisch niveau (management) en operationeel niveau (vrijwilligers).
Onderdeel is het beschrijven van de organisatiestructuur, de werkprocessen en de hulpverleningsmethodiek en triage. Rapportages en evaluaties zijn hiervoor van belang.
- b. Versterking van de inbedding in de Oldambster samenleving, met als doel een steviger draagvlak en een bredere 'vindplaats' voor de inwoners en verwijzers.
Van groot belang is het verbreden c.q. versterken van het contact met het lokale bestuur en het ambtelijk apparaat (gemeente Oldambt) en de samenwerking verduurzamen met de professionele welzijns- en hulpverleningsorganisaties (Sociaal Werk Oldambt/Volkskredietbank Noord Nederland/ etc.)
Onderzoeken hoe de inwoners van de gehele gemeente Oldambt beter en laagdrempeliger kunnen worden bereikt via o.a. de scholen en verenigingen.
Een speciaal aandachtsterrein is het aanboren van mogelijkheden via het lokale en regionale bedrijfsleven (bedrijven/winkels/ Sociale werkplaatsen/etc.)
- c. Het ontwikkelen van een lange termijnvisie op armoedebeleid en welke actoren hierin een rol spelen, zowel op het gebied van schuldhulpverlening als op preventie via voorlichting en vroegsignalering. Van belang is hierbij in de ketenaanpak de rollen van professionals en vrijwilligers te beschrijven en vast te leggen.

d. Aansluiting bij de resultaten van het programma Samen Sterker tegen Armoede.

De maatjes:

We zijn erg blij met de uitbreiding van het aantal maatjes. We hopen met deze groep de vraag in **2024** aan te kunnen.

Afhankelijk van de vraag naar hulp zullen we kijken of er in 2024 nog nieuwe maatjes moeten en kunnen worden geworven en getraind. Of het kan is afhankelijk van het beschikbaar budget.

Daarnaast moeten er voldoende opgeleide coördinatoren zijn om de intakes te doen en de maatjes te begeleiden.

SchuldHulpMaatje Jong / Moneyfit.

Veel jongeren hebben vragen en zorgen over geld maar ze weten vaak niet goed wie hen daarmee kan helpen. Ze durven dit vaak niet te delen door schaamte- of schuldgevoel. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de hulp aan jongeren. Het vroegtijdig benaderen van jongeren voorkomt financiële problemen. MoneyFit vindt, bereikt en helpt jongeren (16 t/m 26 jaar) met geldvragen en geldzorgen. SchuldHulpMaatje Oldambt wil in het **komend projectjaar** met het project Moneyfit meedenken en bereiken en verder helpen van jongeren binnen de gemeente Oldambt. Daarvoor heeft SchuldHulpMaatje 10 opgeleide MoneyfitMaatjes.

De Alliantie

In **2024** wil SchuldHulpMaatje in samenwerking met het Leger des Heils en Humanitas verder investeren in de ontwikkeling en versterking van AVS Oldambt. Betere afstemming met de partners, beroepsorganisaties en de gemeente Oldambt. Investeren in de verdere versterking van het centraal geldloket STAP. Het programma Samen Sterker tegen Armoede is daarvoor een prima instrument.

Het regionale bedrijfsleven.

De regio kent veel familiebedrijven. Deze bedrijven hebben een eigen cultuur en werkwijze ten aanzien van hun personeelsbeleid.

Met 6 personeelsfunctionarissen van deze bedrijven zijn gesprekken gaande over een samenwerking met SchuldHulpMaatje Oldambt.

Winschoten, 21 mei 2024